

Recenzja w przewodzie doktorskim
mgr Moniki Gzik
w związku z postępowaniem o nadanie stopnia *doktora*

Kraków, 15.08.2022

prof. dr hab. Łukasz Sułkowski

Instytut Spraw Publicznych

Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej

Uniwersytet Jagielloński

**Recenzja rozprawy doktorskiej autorstwa mgr Moniki Gzik
pt.: „Kompetencje emerytalne polskich pracowników migrujących wewnątrz
europejskiego rynku pracy”**

I. Trafność doboru problematyki i tematu

Recenzowana dysertacja porusza problematykę związaną z diagnozą kompetencji emerytalnych polskich pracowników migrujących wewnątrz europejskiego rynku pracy. Tematyka ta całkowicie wpisuje się w rozwijane we współczesnym dyskursie organizacyjnym kwestie zarządzania kompetencjami i mieści się w obszarze zainteresowań dyscyplin naukowych: ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości. Tytułowa problematyka lokuje się na makro – zarządzania politykami publicznymi i strategicznego zarządzania systemem emerytalnym (dyscyplina ekonomia i finanse), jak i na poziomie mezzo i mikro – operacyjnego zarządzania procesami migracji pracowniczych w UE. Zakres pracy pozwala na pełniejsze zrozumienie istoty procesu tworzenia kompetencji emerytalnych z perspektywy internacjonalizacji rynków pracy ze szczególnym

Recenzja w przewodzie doktorskim

mgr Moniki Gzik

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia *doktora*

uwzględnieniem europejskiego rynku pracy. Uważam, że sformułowany temat dysertacji wpisuje się w wymagania stawione rozprawom doktorskim z wykorzystaniem wglądu naukowego dyscypliny ekonomia i finanse.

Temat i przeprowadzone badania stanowią, co warto podkreślić, nowatorski i znaczący wkład w proces tworzenia oraz zarządzania kompetencjami emerytalnymi. Reasumując, w mojej ocenie dobór problematyki jest trafny, a tytuł dysertacji jest adekwatny.

II. Ocena struktury i kompletności pracy

Oceniana dysertacja „*Kompetencje emerytalne polskich pracowników migrujących wewnątrz europejskiego rynku pracy*” autorstwa mgr **Moniki Gzik** zawarta jest łącznie na **229 stronach** oraz wykorzystuje **218 pozycji literatury przedmiotu** (w tym 76 pozycji anglojęzycznych) wzbogaconej o akty prawne oraz wyroki TSUE i źródła internetowe. W mojej ocenie dobór literatury przedmiotu jest wystarczający jednak, zważywszy na uniwersalną wagę problematyki, względnie mała jest liczba pozycji anglojęzycznych. W bibliografii znalazły się znaczące pozycje zarówno polskich jak i zagranicznych badaczy związanych z podjętym w pracy tematem. Na literaturę przedmiotu wykorzystaną w recenzowanej dysertacji w głównej mierze składają się pozycje współczesne, aktualne i koncentrujące się na problematyce pracy.

W ocenianej dysertacji zostały prawidłowo sformułowane: cel pracy, cele szczegółowe, pytania badawcze, hipotezy badawcze. Te fundamentalne elementy struktury znajdują również odzwierciedlenie w metodyce i rezultatach badań.

Recenzowana rozprawa doktorska składa się z pięciu rozdziałów, które mają charakter wynikowy, co w znaczący sposób przyczynia się do zrozumienia prezentowanych w nich

Recenzja w przewodzie doktorskim

mgr Moniki Gzik

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia *doktora*

treści. Zakres tematyczny ocenianych rozdziałów tworzy spójną i logiczną całość. W moim przekonaniu układ pracy jest bardzo czytelny i przeprowadza czytającego od sformułowania problemu do sedna tematu.

We *wstępie* do pracy, przedstawiono dość dokładną charakterystykę problematyki podjętego w dysertacji tematu. Szczegółowo, jak na wprowadzenie, opisano kwestie związane z kompetencjami emerytalnymi. Przedstawiono i uzasadniono cel pracy oraz pytania badawcze. Streszczenie zawierające opisy rozdziałów są skrótowe, jednak fakt ten nie ma wpływu na całościową ocenę wstępu do dysertacji. Z mojej perspektywy wstęp do pracy jest kompletny i całkowicie odzwierciedla charakter pracy.

W pierwszym rozdziale zatytułowanym „Polscy pracownicy na rynku wewnętrznym UE” przedstawiono i opisano problematykę migracji, wskazano trendy migracyjne. Dokonano również charakterystyki unijnego rynku wewnętrznego oraz przedstawiono jego strukturę. Rozdział pierwszy kończy opis swobody przepływu pracowników w UE. Rozdział ten jest kompletny i w mojej ocenie w pełni oddaje zaplanowaną problematykę.

Drugi rozdział pracy prezentuje i opisuje koordynację systemów emerytalnych. Składa się on z pięciu podrozdziałów, które opisują podstawy prawne koordynacji systemów emerytalnych oraz zakresy ich koordynacji. Kluczową częścią jest podrozdział piąty, w którym podano przykłady zastosowania zasad wynikających z koordynacji emerytur. Podrozdział ten pozwala czytelnikowi w pełni zrozumieć istotę opisywanego w rozdziale zagadnienia. Ocena całościowa rozdziału jest pozytywna.

W rozdziale trzecim, który składa się z trzech mocno rozbudowanych podrozdziałów przedstawiono charakterystykę kompetencji emerytalnych Polaków. Rozdział ten rozpoczyna ujęcie teoretyczne tematu, wyjaśniające czytelnikowi istotę kompetencji emerytalnych. W tej części przedstawiono również dotychczasowe wyniki badań dotyczące kompetencji emerytalnych. Rozdział ten zawiera również opis metodologii badań, przedstawione zostały hipotezy badawcze oraz zaprezentowano wyniki badań. Rozdział

Recenzja w przewodzie doktorskim

mgr Moniki Gzik

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia *doktora*

trzeci zamykają wnioski z badań, które w mojej ocenie mogłyby być bardziej rozbudowane i pogłębione. Całościowa ocena rozdziału jest pozytywna.

Rozdział czwarty recenzowanej dysertacji przedstawia wyniki badań ilościowych związanych z kompetencjami emerytalnymi. Rozdział ten rozpoczyna podrozdział poświęcony triangulacji w postępowaniu badawczym, w dalszej części rozdziału znajduje się opis koncepcji badań ilościowych oraz charakterystyka badanej próby. W kolejnych częściach przedstawione i opisane zostały wyniki badań. Rozdział czwarty kończy podrozdział, w którym przedstawiono wnioski z badań.

Recenzowaną dysertację kończy **rozdział piąty**, w którym Autorka dysertacji zaprezentowała wyniki badań jakościowych związane z badanym tematem. Rozdział ten składa się z dziewięciu podrozdziałów. W początkowej fazie przedstawiono koncepcję badań jakościowych, przestawiono listę poszukiwanych w badaniu informacji. Kolejne podrozdziały poświęcone zostały opisowi wyników badań. Rozdział piąty kończy fragment, w którym przedstawiono wnioski z badań.

Uwagi krytyczne dotyczące zaprezentowanych treści umieszczę w osobnej rubryce – **rubryka IV uwagi krytyczne i polemiczne**

Ostatnią częścią składową dysertacji jest **zakończenie**, które podsumowuje najważniejsze wątki i wnioski zawarte we wcześniejszych częściach pracy.

III. Charakterystyka doboru i wykorzystania źródeł literatury przedmiotu	
Liczba źródeł pozycji bibliografii:	218
Czy źródła są aktualne?	Tak
Czy źródła są różnorodne?	Tak

Recenzja w przewodzie doktorskim

mgr Moniki Gzik

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia *doktora*

Czy źródła są prawidłowo wykorzystane?	Tak
Czy źródła są kompletne?	Tak

IV. Uwagi krytyczne i polemiczne

1. Wiele hipotez jest zbyt złożonych ponieważ zawierają koniunkcje, które wymagałyby odrębnej weryfikacji. Na przyszłość, sugerowałbym formułowanie hipotez badawczych jako prostych zdań, bez znaków koniunkcji czy alternatywy, które odzwierciedlają zależności pomiędzy dwoma zmiennymi.
2. Hipoteza 1 wymagałaby międzynarodowych badań poznawczych pozwalających na określenie poziomu wiedzy na temat koordynacji emerytur w UE. Dlatego wnioskowanie z uzyskanego materiału badawczego, trzeba traktować ostrożnie i w przyszłości zaprojektować badanie pozwalające na jej weryfikację i porównanie międzynarodowe.
3. Literatura przedmiotu jest rozbudowana, ale nie uwzględnia wielu najbardziej aktualnych pozycji z piśmiennictwa anglojęzycznego. Zważywszy na rozległość problematyki przydałaby się kwerenda wykorzystująca metodykę systematycznego przeglądu literatury.
4. Dysertacja pomija wpływ zmiennych kulturowych. Czerpiąc z klasycznych koncepcji międzykulturowych np. G. Hofstede, Hampden-Turnera i Trompenaarsa, projektu GLOBE R. Housa, można dostrzec, że kraje UE cechują się zróżnicowanym poziomem orientacji długookresowej (LTO). Polska zgodnie z badaniami cechuje się w większym stopniu orientacją krótkookresową. Być może ma to wpływ na planowanie i wiedzę o koordynacji systemów emerytalnych.

Recenzja w przewodzie doktorskim

mgr Moniki Gzik

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia *doktora*

V. Silne strony

1. Metodyka badań wyczerpująca postulatami: rygoru, pluralizmu (metoda mieszana) i triangulacji metodologicznej.
2. Rezultaty badań pozwalają sformułować odpowiedzi na postawione pytania badawcze, stanowiące wyczerpującą analizę problematyki będącą tematem dysertacji.
3. Logiczna struktura pracy oparta na bogatej literaturze przedmiotu oraz badaniach własnych uporządkowanych zgodnie z etapami badań.
4. Dobrze sformułowany problem badawczy, głęboki i wąski wgląd pozwalający, w większości przypadków, na weryfikację lub podjęcie próby falsyfikacji hipotez.
5. Adekwatny wybór i zastosowanie metod statystycznych świadczący o wszechstronnym przygotowaniu Doktorantki, do interpretacji badań ilościowych.
6. Pogłębiona refleksja i jakość odpowiedzi na pytania badawcze będące rezultatem II etapu badań.
7. Praca starannie przygotowana pod względem językowym i formalnym, chociaż nie jest wolna od błędów. Przykładem błędu stylistycznego może być pierwsze zdanie z wstępu do dysertacji „Polacy przemieszczają się wewnątrz rynku Unii Europejskiej (UE) i wypełniają jego przestrzeń, poszukując dla siebie lepszych warunków życia, w tym satysfakcjonujących pracy i płacy”.

VI. Uzasadnienie oceny dysertacji

Bardzo wysoko oceniam metodykę badań zastosowaną w ocenianej pracy doktorskiej oraz przeprowadzenie badań. Po pierwsze, trafny jest dobór metod do postawionych

Recenzja w przewodzie doktorskim

mgr Moniki Gzik

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia *doktora*

problemów i pytań badawczych. Po drugie, doktorantka wykazała się wysoką świadomością metodologiczną. Stwierdzam, że Doktoranta posiada umiejętności formułowania i rozwiązywania problemów badawczych. Przedstawiona do oceny dysertacja stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

Doktorantka wykazuje się również ogólną wiedzą teoretyczną i specjalistyczną w badanym obszarze, w dyscyplinie ekonomia i finanse oraz posiada umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Wniosek końcowy

Przeprowadzona ocena pracy doktorskiej pt. *„Kompetencje emerytalne polskich pracowników migrujących wewnątrz europejskiego rynku pracy”* autorstwa mgr **Moniki Gzik** prowadzi do pozytywnej konkluzji.

Biorąc pod uwagę ocenę formalną, metodyczną i merytoryczną stwierdzam, że praca spełnia wszystkie wymagania formalne, merytoryczne i metodologiczne stawianym rozprawom doktorskim.

Podsumowując, uważam że rozprawa doktorska Pani mgr **Moniki Gzik** pt.: *„Kompetencje emerytalne polskich pracowników migrujących wewnątrz europejskiego rynku pracy”* spełnia warunków stawianym rozprawom doktorskim. Wniosuję do Komisji Uniwersytetu Łódzkiego ds. stopni naukowych w dyscyplinie **ekonomia i finanse**, o dopuszczenie Pani mgr **Moniki Gzik** do publicznej obrony recenzowanej rozprawy doktorskiej.

Recenzja w przewodzie doktorskim

mgr Moniki Gzik

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia *doktora*

Jednocześnie, doceniając oryginalność, jakość i wartość poznawczą oraz praktyczną badań wniosuję o wyróżnienie dysertacji autorstwa Pani mgr **Moniki Gzik** pt.: *„Kompetencje emerytalne polskich pracowników migrujących wewnątrz europejskiego rynku pracy”*

.....
prof. dr hab. Łukasz Sułkowski